

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Ústav územního rozvoje po celou dobu své existence udržuje a rozvíjí spolupráci na mezinárodní úrovni. Vedle jednorázových aktivit, k nimž patří například stáže zahraničních doktorandů či účast pracovníků ÚÚR na mezinárodních konferencích, kongresech a seminářích s odbornou tematikou odpovídající zaměření ústavu, jde zejména o dlouhodobou účast či členství ve vládních i nevládních mezinárodních institucích a programech v oblasti územního plánování a územního rozvoje. Výstupy všech těchto aktivit směřují především k seznámení a aktivní účasti české odborné veřejnosti na nadnárodních a mezinárodních projektech.

Naše instituce se od svého založení podílí na činnosti Mezinárodní federace pro bydlení a územní plánování (International Federation for Housing and Planning – IFHP) a navazuje tak na práci Výzkumného ústavu výstavby a architektury. ÚÚR jako informační středisko (Focal Point) IFHP pořádá každoročně v různých městech České republiky mezinárodní workshopy tematicky zaměřené na problematiku související s politikou územního rozvoje, územním plánováním, bydlením a cestovním ruchem, jejichž závěry vycházející z místních problémů lze vedle obecných principů aplikovat přímo na danou lokalitu.

Ústav územního rozvoje je také zastoupen v Akademii pro prostorový výzkum a zemské plánování (Akademie für Raumordnung und Landesplanung). ARL byla založena v roce 1946 jako mimouniverzitní a nezávislé zařízení, zabývající se vědou o rozvoji a využití prostoru. Má servisní funkci pro výzkum. Vytváří síť expertů v širokém okruhu disciplín a je fórem zaměřeným na spolupráci mezi vědou a praxí. Je financována společně z prostředků německého státu a jednotlivých spolkových zemí. Jedním z významných úkolů ARL je připravovat své pracovní výsledky tak, aby byly využitelné pro vědu, správu, politiku, hospodářství a společnost a aby byly přístupné veřejnosti. ARL vytváří pracovní společenství pro spolupráci na určených tématech, a to uvnitř SRN mezi jednotlivými zeměmi a mezi příhraničními zeměmi SRN a sousedícími státy. Česká spolupráce je začleněna do společenství, které má v současné době název EAG MSO (Europa-Arbeitsgemeinschaft für den mittel- und südosteuropäischen Raum). V rámci EAG MSO spolupracují odborníci z Německa, Rakouska, České republiky, Slovenska, Maďarska a Slovinska. Práce pro ARL je průběžnou činností a zahrnuje účast na společných pracovních zasedáních, přeshraničních projektech, překlady a spoluvydávání odborných publikací, mezi něž patří například vícejazyčné slovníky a publikace přispívající k jednotné územně plánovací terminologii.

V roce 1998 byl ÚÚR na základě rozhodnutí Ministerstva pro místní rozvoj pověřen výkonem činnosti nově založeného „Národního centra bydlení a rozvoje sídel v České republice“. Současně byl ustanoven „poradní sbor“ odborníků pod záštitou MMR, který koordinuje jeho činnost, podílí se na stanovení jeho programu a usiluje o postupné naplňování Agendy Habitat v ČR. NUO HABITAT (Agenda HABITAT – National Urban Observatory) je součástí světové sítě center budované v rámci

„Programu spojených národů pro lidská sídla (UN-Habitat)“. Jednou z klíčových aktivit UN-Habitatu je přispívat k naplňování přijatých dokumentů, zejména Agendy Habitat a Istanbulské deklarace, a to nejen vládami, ale i místními orgány veřejné správy a jejich partnery. Agenda Habitat zahrnuje cíle, zásady a závazky pro realizaci globálního akčního plánu pro zlepšení kvality života v lidských sídlech. Istanbulská deklarace je prohlášení, v němž se zúčastněné státy OSN – jednou z těchto zemí je ČR – zavazují realizovat řadu opatření, která jsou obsažena v Agendě Habitat, aby tak bylo dosaženo těchto dvou základních cílů: „Přiměřené bydlení pro všechny“ a „Trvale udržitelný rozvoj lidských sídel v urbanizujícím se světě.“ Úkolem NUO HABITAT je zejména: iniciovat konzultace týkající se problémů rozvoje lidských sídel a zajišťovat podmínky pro dialog mezi politiky a technickými experty, analyzovat lokální plány rozvoje tak, aby byly identifikovány společné problémy, které by se mohly stát předmětem státní politiky, nabízet politické alternativy pro zajištění souladu oborových politik a strategií, sledovat vývoj činností při zavádění příslušných strategií a cílů Agendy Habitat na národní a místní úrovni, poskytovat místním centrům pro rozvoj lidských sídel odborné znalosti, zkušenosti a know-how, zabezpečovat tvorbu ukazatelů na národní úrovni a zabezpečovat soutěže o výběr nejlepších realizovaných příkladů, zavádět systém národních ukazatelů pro monitorování Národního rozvojového plánu, navrhopvat a udržovat národní internetovou stránku a noviny pro poskytování zpráv o národních aktivitách NUO.

Vybrané dokumenty jsou překládány a zveřejňovány na www stránkách ústavu a v časopisu Urbanismus a územní rozvoj.

Od letošního roku se Česká republika podílí také na programu Evropské unie ESPON (European Spatial Planning Observation Network – Monitorovací síť pro evropské územní plánování). Ústav územního rozvoje zajišťuje z pověření MMR činnost národního kontaktního místa tohoto programu.

Program ESPON je výzkumným programem, který sbírá a porovnává informace o rozvojových trendech napříč Evropou, zahrnující vedle dosavadních členských států, Norska a Švýcarska, také nové členy Evropské unie, přičemž se počítá i s dalšími státy (například Rumunsko a Bulharsko). Program se zaměřuje na zkoumání územních dopadů sektorových politik na oblasti, jakými jsou např. zemědělství, doprava, výzkum a vývoj. Dále zkoumá vliv evropských strukturálních fondů na městské oblasti a hraje také klíčovou úlohu při formulování Evropských perspektiv územního rozvoje (European Spatial Development Perspective – ESDP) a při vytváření vazeb mezi výzkumem a politikou územního rozvoje nové Evropy (EU 27).

Programu ESPON se mohou účastnit vědecké a výzkumné instituce (např. výzkumné ústavy, ústavy na univerzitách, vědecké akademie apod.), ale také jednotlivci, tedy všechny veřejné i soukromé subjekty zabývající se problematikou územního rozvoje.

Ing. arch. Lubor Fridrich